

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM na šk. r. 2011/2012

SZŠ, obor Zdravotnický asistent (ZA)

Charakteristika celé školy VOŠ, OA a SZŠ :

škola vzdělává žáky a studenty ve 4 základních studijních oborech s celkovým počtem 15 tříd denního studia (OA: 4 OA a 4 IE, SZŠ 4 ZA a 3 třídy VOŠ) a 4 třídy dálkového studia VOŠ. Škola má 2 budovy pro výuku, od letošního školního roku jen 1 budovu DM, ve školní jídelně při DM OA se mohou studenti a žáci školy všech oborů celodenně stravovat. Studenti 1. a 2. ročníku VOŠ mají třídu v budově OA, 3. VOŠ ve SZŠ. Všichni žáci a studenti jsou tak zapojeni do života školy.

Pro OA a SZŠ je od letošního školního roku jmenovaná pouze 1 výchovná poradkyně (Ing. Jana Pelnářová), školním metodikem prevence je pro SZŠ Mgr. Helena Kabourková a pro OA Mgr. Jana Lásková.

Charakteristika SZŠ, obor ZA, hlavní cíle, analýza problematiky

SZŠ – malá škola spíše rodinného typu (82 žáků: 1. r. 22 ž., 2. r. 24 ž., 3. r. 20 ž., 4. r. 16 ž.). Anonymita je vyloučená, všichni se navzájem známe, se žáky pracujeme individuálně a může se zde dostatečně uplatnit vliv osobních vzorů.

Mnoho let se snažíme vytvářet ve škole ovzduší důvěry a pozitivních mezilidských vztahů, vedeme žáky a studenty pomáhajících oborů k úctě k životu a jeho hodnotám, k pomoci potřebným, k ochraně a navrácení zdraví. To je specifickým a hlavním úkolem a cílem naší školy. Proto je snahou všech pracovníků školy, zdravotníků a sociálních pracovníků působit na žáky a studenty během výuky i odborné praxe tak, aby si vytvářeli žádoucí postoje v důležitých oblastech života. Vštěpujeme jim NESLUČITELNOST zneužívání návykových látek a všech forem patologického chování s povoláním pomáhajících profesí a s povoláním zdravotnického asistenta. Důsledně také vyžadujeme plnění povinností tak, jak předpokládá studijní obor s ohledem na náročnost praxe.

Nejrozšířenější formou rizikového chování našich žáků je kouření tabákových cigaret. Vzhledem k tomu, že převážná většina našich žáků jsou dívky, je stav o to horší. Jen ojediněle se nám podaří docílit trvalého odnaučení kouření, protože téměř všichni se stali závislými již na základní škole.

Další formy rizikového chování můžeme jen tušit či předpokládat – požívání alkoholických nápojů a zneužívání nelegálních drog ve volném čase žáků a to proto, že situace v našem regionu je v tomto směru dost nepříznivá. I když zjišťujeme stav dotazníkovým šetřením, odpovědi pravděpodobně nevyjadřují skutečnou situaci, ale zkreslují ji jako lepší.

Dalším problémem mezi žáky jsou především ojedinělé krádeže převážně drobných finančních obnosů.

S omluvenou absencí zatím velké problémy nemáme, úzce spolupracujeme s rodiči a společně se ji snažíme minimalizovat, většinou se pohybuje mezi 8 až 11%. Zřídka kdy řešíme neomluvenou absenci vyšší jak 5 – 10 hod. u žáka.

Výskyt šikany pravidelně monitorujeme a je zcela ojedinělý.

V současné politické situaci a náladách ve společnosti je nutné počítat s poměrně novým problémem i v naší škole a to s různými projevy extremismu. Jejich nepřipustnost je sice zakotvena ve školním řádu, ale musíme s žáky mnohem více o těchto postojích, vztazích a toleranci mluvit. Již několik let mají budoucí zdravotníci v osnovách aktuální kapitoly o multikulturním ošetřovatelství. Po profesionální stránce jsou tedy ze samé podstaty povolání vedeni k sebeovládání, toleranci, lidskosti a profesionálnímu nadhledu.

V souladu s novými požadavky na provádění minimálního preventivního programu se

zaměříme především na monitorování stavu na počátku šk. roku a před určitými akcemi preventivního charakteru a na konci šk. roku, aby bylo možné měřit efektivnost našeho společného snažení. S preventivním programem budou seznámeni všichni vyučující, kteří se ve své pedagogické činnosti budou vhodně dále na prevenci podílet. Pro žáky musí být zřetelný náš společný i individuální postoj. **Musí si být vědomi toho, že v naší škole netolerujeme projevy patologického chování.** Ráda bych, aby také poznali, že nám na nich záleží, že nám nejsou lhostejné jejich starosti, problémy, ani radosti.

Je prokázáno, že vzájemná spolupráce mezi školou a rodiči významně přispívá ke školní úspěšnosti dětí i k prevenci soc. pat. jevů a rizikovým formám chování vůbec. Nejúčinnější a nejlevnější prevencí je zdravá výchova dětí v rodině a ve škole.

Robert Fulghum:

Neberte si, co děti dělají, moc osobně.

Život, který prožívají, a život, který vy si myslíte, že prožívají – to není totéž.

Neved'te si o nich nějaké dlouhé záznamy

- nejlepší je krátká paměť.

Nic si nedělejte z toho, že někdy neposlouchají, co říkáte, zamyslete se nad tím, že vás stále pozorují.

Učte se od nich – mají toho hodně, co vás můžou naučit.

Z knihy UŽ HOŘELA, KDYŽ JSEM SI DO NÍ LEHAL

Cíle primární prevence školy:

1. krátkodobé cíle

- zlepšit znalosti žáků v oblasti sociálně patologických jevů
- zvyšovat sociální kompetence žáků, zvláště slušné a kultivované chování a rozvíjet dovednosti zakotvené v ŠVP
- nabídnout žákům i rodičům poradenskou činnost a informační materiály
- navštěvovat kulturní představení, přednášky a besedy s odborníky
- průběžně podporovat zdravý životní styl, pozitivní sociální chování a rozvoj osobnosti v bio-psycho-sociální celistvosti
- vyčlenit v provozu školy určitý počet hodin pro školní preventivní aktivity

2. střednědobé cíle

- propracovat a do budoucna vytvořit funkční minimální preventivní program
- získat podporu a pochopení všech pedagogických pracovníků školy v důležitosti a nutnosti realizace primární prevence
- vytvářet a udržovat dobré vztahy mezi školou a rodinou
- zlepšovat komunikativní dovednosti, sebeovládání a nenásilné zvládání konfliktů žáků i zaměstnanců školy
- podporovat průběžné vzdělávání všech pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů

3. dlouhodobé cíle

- ještě více minimalizovat počet sociálně patologických jevů u žáků školy (zneužívání legálních i nelegálních drog, šikany, záškoláctví, intolerance atd.)
- vytvořit dlouhodobou funkční strategii školy v oblasti primární prevence
- vytvořit silné právní vědomí, mravní a morální hodnoty žáků
- udržet příznivé sociální klima – atmosféru důvěry, pohody, klidu a spolupráce

Metody primární prevence

Minimální preventivní program je koncipován jako dlouhodobý a komplexní.

I. aktivity pro žáky

- **přednášky a besedy zaměřené na prevenci sociálně patologických jevů a rozvoj zdravého životního stylu a péče o vlastní zdraví** (v rámci školy, ve spolupráci s PPP a s dalšími organizacemi a odborníky):
 - ve všech ročnících v předmětu ošetřovatelství – Ochrana zdraví ZA – 1. roč.
 - Výživa a zdravý životní styl – 2. roč.
 - Přenosné pohlav. choroby, HIV a jejich prevence – 3.,4. roč.
 - Onkologická primární prevence - 1. až 4. roč.
 - v předmětu základy veřejného zdraví – Primární, sekundární a terciální prevence a ochrana zdraví – 2. roč.
 - v předmětu základy epidemiologie a hygieny – přenos infekčních hepatitid – 2. roč.
 - v předmětu IKT – upozornění na kyberšikanu, nácvik potřebných dovedností na PC
 - s policií ČR – drogy a jejich detekce - pro všechny ročníky
 - extremismus - pro všechny ročníky
- **soutěže:**
 - soutěž první pomoci 1. roč. ZA – školní kolo 05. 06. 2012
 - olympiády:
 - v českém jazyce pro zájemce všech ročníků – školní kolo 21.11. – 6.12.2011
 - v německém jazyce pro zájemce všech ročníků – školní kolo do 15.01.2012
 - v anglickém jazyce pro zájemce všech ročníků – školní kolo do 31.01.2012
 - SOČ, ročníkové seminární práce pro 3., popř. 4. ročník – třídní kolo 20.02.2012
 - školní kolo na OA 02.03.2012
 - Matematický klokan pro zájemce všech ročníků – školní kolo 16.03.2012
- **sportovní akce:**
 - basketbal pro zájemce všech ročníků – okresní kolo do února roku 2012
 - fotbal pro zájemce všech ročníků – okresní kolo do října 2011
 - volejbal pro zájemce všech ročníků – okresní kolo do prosince 2011
 - florbal pro zájemce všech ročníků – okresní kolo do 14.01.2012
 - přespolní běh pro zájemce všech ročníků – září 2011
 - CORNY středoškolský pohár v atletice pro všechny ročníky, okresní kolo 23.09.2011
- **poradenská činnost:**
 - Úřad práce v Domažlicích pro 3. a 4. ročník, beseda o profesní orientaci a nezaměstnanosti - do dubna 2012
 - PPP – Klub nadaných (Mgr. Svoboda) - členství pro mimořádně nadané žáky
- **nástěnka na chodbě školy:**
 - aktuální informace z primární prevence (obměna 1x měsíčně ve spolupráci se žáky)
- **kulturní a výukové akce:**
 - Arciděkanský kostel Domažlice – aktuální výstavy – 1. až 4. ročník
 - Muzeum Chodska – aktuální výstavy – 1. až 4. ročník
 - Špillarova Galerie – aktuální výstavy – 1. až 4. ročník
 - exkurze NJ – Norimberk, 1 den – prosinec 2011, 3. ročník
 - Berlín, 2 dny – listopad 2011, 3. ročník
 - Waldwipfelweg lanové centrum, 1 den – březen 2012
 - Praha, 1 den – únor 2012, 1. až 4. ročník
 - exkurze odborné – pro všechny ročníky ve zdravotnických zařízeních dle plánu PK
 - návštěva nízkoprahového centra Střelnice v Domažlicích – 1. – 4. roč. – říjen (OBN)
- **diagnostika stavu:**
 - anonymní dotazník Školní atmosféry pro všechny žáky – listopad 2011, duben 2012
 - anonymní dotazník šikany pro všechny žáky 2x ročně – říjen, duben

- sociometrické šetření – jen aktuálně u problémových tříd (na zakázku u PPP)
- **adaptační kurzy pro 1. ročník** – 05. až 07. 09. 2011, Pec pod Čerchovem
- **akce pořádané žáky:** pasování 1. roč. (22 .09. 2011) – 4. roč.
poslední zvonění (06. 05. 2012) – 4. roč.

Další zajímavé a přínosné akce aktuálně zařadíme podle nabídky a možností školy (zvl. krátké výukové filmy)

II. aktivity pedagogů

- **vzdělávací semináře všech pedagog. pracovníků** (v rámci školy, KCVJS v Plzni, sdružení Kotva)
- **pedagogické porady** – informace od ŠMP (školního metodiky prevence)
- **besedy s okresním metodikem prevence v rámci PPP Domažlice** – 19. 9. 2011, listopad 2011 a průběžně během roku – pro ŠMP, VP, ŘŠ

III. spolupráce s rodiči

- každé pololetí jsou realizovány třídní schůzky (a na nich žádáme rodiče o spolupráci při autoevaluaci formou krátkého anonymního Rodičovského dotazníku sociální atmosféry v naší škole - listopad 2011, duben 2012)
- rodiče mají možnost telefonicky si domluvit s pedagogy osobní schůzku podle potřeby, škola podporuje úzkou a častou spolupráci s rodiči a zvláště s rodiči problémových žáků
- průběžně si rodiče mohou kontrolovat prospěch svých dětí přes přístupový kód na webových stránkách školy
- v případě výchovného, studijního, zdravotního, sociálního či jiného problému žáka jsou rodiče co nejdříve školou kontaktováni a informováni o problému
- problémy jsou řešeny ve spolupráci školy, rodičů, žáka a popřípadě kompetentních institucí (SVP – středisko výchovné péče o děti a mládež, OSPOD, PČR, PPP atd.)
- rodiče jsou hromadně informováni na webových stránkách školy o změnách ve školním rozvrhu, o školních akcích a dalších aktivitách
- rodiče mají MPP k dispozici na webových stránkách školy
- rodiče nezletilých žáků jsou zastoupeni ve Školské radě a podílejí se tak i na úpravách pravidel školního řádu
- rodiče podepisují Generální souhlas zákonných zástupců na začátku studia svého nezlet. dítěte

Škola každoročně a podle potřeby spolupracuje při tvorbě i naplňování MPP s externími místními sociálními partnery zabývajícími se primární prevencí: PPP, SVP, OSPOD, PČR, Bc. Simona Váchalová Vroblová, lektorka pro PP se zaměřením na poruchy příjmu potravy (STOPPPP) i dalšími: ÚP, DDM, kulturními institucemi, Dopravním inspektorátem a ČČK.

Součástí MPP je příloha Postup školy při vzniku problémů v oblasti projevů sociálně patologického chování.

Vypracovala Mgr. Helena Kabourková, ŠMP pro obor Zdravotnický asistent

Dne: 21. 09. 2011

Příloha MPP:

Postup školy při vzniku problémů v oblasti projevů sociálně patologického chování (problémy s psychoaktivními látkami a projevy šikany, rasismu a intolerance)

1. Psychoaktivní látky

- **psychoaktivní látka** znamená nelegální drogu, alkohol a další omamné látky
- **podezřelá látka** je jakákoliv substance v pevném, kapalném či plynném stavu, o které se pedagog domnívá, že by mohla být látkou psychoaktivní (složení látky pedagog netestuje, stačí jeho domněnka)

U žáka byla nalezena podezřelá látka:

1. učitel odebere žákovi podezřelou látku a za přítomnosti svědka ji bezpečně uloží (látka může být nalezena některým ze žáků školy a odevzdána učiteli)
 - učitel dá látku do čistého igelitového sáčku a ten vloží do obálky
 - obálku zalepí
 - na obálku napíše datum, čas, místo nálezů a uvede zde jméno žáka, který látku vlastnil
 - přes spoje obálky se učitel i jeho svědek podepíše
 - obálku uloží do školního trezoru
2. učitel oznámí nález ředitelce školy a zástupkyni pro odborné vzdělávání
3. ředitelka či její zástupkyně rozhodne, zda je nutné postoupit případ policii, neprodleně však informuje zákonného zástupce žáka
4. ředitelka školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím třídního učitele informuje rodiče

Poznámky:

1. Pokud nález učinil žák, neprodleně informuje jakéhokoliv pedagoga, který je v dosahu (v tomto pořadí: ŠMP, třídní učitel, učitele vykonávajícího pohotovost, učitel který ho vyučuje v následující hodině, odbornou zástupkyni ředitele, jakéhokoliv učitele). Kontaktovaný učitel se zachová dle předcházejícího postupu.
2. Držení psychoaktivní látky v prostorách školy je hrubým porušením školního řádu
3. Žák je po odebrání podezřelé látky pod neustálým pedagogickým dohledem.
4. Je-li zavolána policie: u nezletilého žáka je při výslechu policií nutná přítomnost rodičů nebo jiného zákonného zástupce – zastoupit je může pedagog nebo zástupce OSPODu.

Ve škole je nalezen žák pod vlivem psychoaktivní látky nebo trpící abstinenčními příznaky

1. Učitel, který našel žáka pod vlivem psychoaktivní látky nebo žáka trpícího abstinenčními příznaky, je povinen zajistit žákovi bezpečnost. Tím se rozumí buď první pomoc, první pomoc + RZS či jen neustálý dohled pedagoga (ideálně tento dohled zajistí TU).
2. Učitel tuto informaci ihned oznámí vedení školy (ŘŠ, ZŘ) a nahlásí na sekretariátu, aby byli okamžitě kontaktováni rodiče.
3. Učitel provede ve spolupráci s metodikem prevence zápis o daném případě.
4. Ředitelka školy informuje rodiče žáka a rozhodne, zda je nutné postoupit případ policii z důvodu podezření ze zneužívání a distribuce nelegálních drog.
5. Po návratu žáka do školy provede TU nebo ŠMP pohovor se žákem. Doporučí mu rozhovor s odborníkem, sdělí mu kontakty na odborná zařízení.
6. Ředitelka školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím TU informuje rodiče.

Poznámky:

1. Užití psychoaktivní látky v prostorách školy nebo pobyt ve škole pod jejím vlivem je hrubým porušením školního řádu.
2. Žák je po dobu, než si ho převezmou rodiče, pod neustálým pedagogickým dohledem, v případě nutnosti je mu poskytnuta první pomoc.
3. První pomocí se rozumí nejen zajištění základních životních funkcí, ale i pomoc psychologická.
4. Učitel není školený odborník, jehož úlohou je rozpoznat, zda žák je či není pod vlivem psychoaktivní látky. Proto k posouzení této situace stačí jeho subjektivní podezření.

Žák se svěří se skutečností, že zneužívá psychoaktivní látky

1. Učitel žáka trpělivě vyslechne.
2. Žáka je nutné přesvědčit o nutnosti kontaktovat rodiče a vše jim vhodnou formou oznámit.
3. U nezletilého žáka je povinností pedagoga **vždy** oznámit tuto skutečnost rodičům – s žákovým souhlasem bude situace jednodušší.)
4. Učitel žákovi sám nebo za pomoci ŠMP doporučí rozhovor s odborníkem (zdravotnické zařízení, K-centrum), dá mu kontakt, popř. zařízení kontaktují ihned společně.

Poznámky:

1. Pro účely tohoto návodu jsou mezi psychoaktivní látky zahrnuta i léčiva, která

nejsou užita dle lékařského doporučení (abúzus).

Ve škole byly nalezeny psychoaktivní látky nebo vybavení k jejich užívání

1. Učitel, který ve škole našel psychoaktivní látku nebo vybavení k její aplikaci, ji bezpečně zajistí.
2. Provede záznam o nálezů za přítomnosti svědka.
3. Tento záznam je předán ŠMP, který ho založí, kopii předá ŘŠ. (Pokud není ŠMP přítomen, učitel udělána kopii záznamu a oba dokumenty jsou předány ŘŠ, popř. ZŘ.
4. Ředitelka školy nebo její zástupkyně kontaktuje policii.

Poznámka:

1. Pokud nález učinil žák, neprodleně informuje jakéhokoliv pedagoga, který je v dosahu (viz výše pořadí).

Žák je ve škole či v jejím okolí přistižen při distribuci nelegálních drog

1. Pedagog žákovi odebere látku a uloží ji na bezpečném místě výše popsaným způsobem.
2. Pedagog kontaktuje metodika prevence a ten prodiskutuje případ se žákem. Provede zápis o pohovoru. Žák je pod neustálým dohledem.
3. Během pohovoru je o situaci informována ŘŠ, popř. ZŘ.
4. Ředitelka školy či její odborná zástupkyně kontaktuje policii, protože na distribuci drog se vztahuje ohlašovací povinnost. Prostřednictvím třídního učitele vše oznámí rodičům žáka.
5. Ředitelka školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím TU informuje rodiče.

Poznámky:

1. Pokud je žák nezletilý, je při výslechu policií nutná přítomnost rodičů či jiného zástupce, tuto roli může suplovat pedagog nebo zástupce OSPODu.
2. Distribuce nelegálních drog (v prostorách školy) je trestným činem, tudíž i hrubým porušením školního řádu.
3. Učitel při zjištění distribuce podezřelé látky substanci netestuje, stačí pouze jeho podezření, že se jedná o nelegální drogu.

2. Projevy šikany, rasismu, intolerance

Postup při odhalování a řešení případů šikany

Šikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumějí nebo z

nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osoby, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

1. Učitel, který vyzoroval šikana nebo byl na ni některým žákem upozorněn, konfrontuje své pozorování s dalšími kolegy, především s TU.
2. Podezření na šikana oznámí učitel ŘŠ, VP, ŠMP.
3. Třídní učitel se ve spolupráci s ostatními učiteli pokusí nalézt vhodné svědky.
4. TU sám nebo ve spolupráci s VP, ŠMP provede individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky - spolužáky (konfrontace svědků šikany mezi sebou). Udělá stručný zápis a nechá ho svědky podepsat.
5. TU se spojí s rodiči případné oběti a konzultuje s nimi znaky možné šikany. Vyslechne ve spolupráci s VP či ŠMP oběť, zaručí jí diskretnost a důvěrnost poskytnutých informací. Vyhotoví zápis. Rodičům oběti nebo oběti samotné nabídne psychologickou pomoc poskytovanou odborným pracovištěm, na které předá kontakt.
6. TU ve spolupráci s ŠMP provede rozhovor s agresorem (agresory), udělá stručný zápis.
7. ŘŠ je o průběhu šetření průběžně informován TU.
8. Po zjištění všech skutečností navrhne ŘŠ spolu s TU, VP a ŠMP další postup.
9. TU informuje jak rodiče oběti, tak rodiče agresora o následujícím postupu. Pozve je do školy, kde s nimi po seznámení se situací provede stručný zápis, který všichni zúčastnění podepíší. Pozve **zvláště** rodiče oběti a **zvláště** rodiče agresora!
10. Teprve po všech výše uvedených krocích rozebere TU, případně ve spolupráci s VP či ŠMP, situaci ve třídě, oznámí potrestání viníků.
11. TU i ostatní učitelé vyučující v této třídě sledují další vývoj situace ve třídě.

Poznámky:

1. Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů.

Proto je nutné vždy informovat ŘŠ, která rozhodne, zda tuto skutečnost ohlásí Policii ČR či OSPODu.

2. Šikanování je hrubým porušením školního řádu. Agresor bude dle zjištěných skutečností potrestán. Výše trestu bude záležet na druhu a způsobu šikany.
3. V případě výbuchu brutálního skupinového násilí vůči oběti (tzv. „školní lynčování“) je nutný následující postup:

- překonat šok pedagoga a bezprostředně zachránit oběť (1. pomoc, RZS)
 - domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování
 - zabránit domluvě agresorů na křivé výpovědi
 - pokračující pomoc a podpora oběti
 - informovat ŘŠ, nahlásit případ policii
 - vlastní vyšetřování.
4. Účastní-li se šikanování většina problémové skupiny nebo jsou-li normy agresorů skupinou akceptovány, doporučuje se, aby šetření vedl odborník-specialista na problematiku šikanování (z PPP, střediska výchovné péče, diagnostického ústavu, krizového centra apod.).

Postup při řešení projevů rasismu, xenofobie a intolerance

1. Projevy rasismu, xenofobie a intolerance jsou porušením školního řádu.
2. Každý pedagog, který toto nevhodné chování zachytí, je povinen situaci na místě řešit.
3. O nevhodném chování učitel vždy informuje TU.
4. V případě vážného prohřešku je informována také ŘŠ.